

Direktoratet for **naturforvaltning**

Rundskriv juli 2002 **Viltloven**

Forvaltning av
hjortevilt og bever

Innhold

Innledning	3
Kap. 1 Generelle bestemmelser	4
Kap. 2 Om jaktåpning og arealvilkår for jakt	7
Kap. 3 Krav til og godkjenning av vald	12
Kap. 4 Bestandsplan, fellingstillatelse og rapportering	20
Kap. 5 Klageadgang, straff, overgangsbestemmelser og ikrafttrede	28
Andre aktuelle utfordringer i forvaltningen av hjortevilt og bever	32
Vedlegg	35

Forvaltning av hjortevilt og bever

Innledning

Viltlovens formålsparagraf setter rammene for all viltforvaltning:

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Dette er også det viktigste prinsipp ved forvaltningen av hjortevilt og bever.

For å tilpasse viltforvaltningen til nye utfordringer og målsettinger vedtok Stortinget endringer i viltloven 30. juni 2000. De nye utfordringene er særlig knyttet til fleksibilitet, effektivitet og lokal forankring. Lovendringene betyr lovfestet overføring av ansvar og virkemidler til kommunen, særlig i forvaltningen av hjortevilt og bever. Denne lovendringen og andre endringer i samfunnet, bl.a. Lov om kommuner og fylkeskommuner (1992) tilsier et nytt regelverk om forvaltning av hjortevilt og bever. Siden hjortevilt og bever behandles etter samme prinsipper i viltloven (Kapittel 5), gjelder denne forskriften både hjortevilt og bever.

Forskriften medfører store endringer i fordelingen av roller og oppgaver i forvaltningen av bever og hjortevilt. Lokalnivået får et betydelig større ansvar og dermed et større handlingsrom slik at forvaltningen kan bli mer tilpasset lokale forhold. Kommunene har overtatt ansvar og myndighet fra fylkesmannen, og jaktrettshaverne har fått et større ansvar for det praktiske forvaltningsarbeidet. De statlige reguleringsene er ikke lenger så detaljerte som tidligere, og den enkelte jaktrettshavers rettsikkerhet er styrket.

Fylkesmannens rolle er å være rettsikkerhetsinstans og veileder. Klagebehandling av kommunale vedtak vil sikre likeverdig og korrekt behandling av søknader. I tillegg er rollen som tilrettelegger og koordinator svært viktig. Pedagogiske og økonomiske virkemidler blir viktigere enn før. Fylkesmannen har en viktig rolle med å bygge opp den faglige kompetansen på lokalnivået, både hos kommunene og hos jaktrettshaverne. Kompetanse, både i form av kunnskap og vilje, er avgjørende for å lykkes i den lokale forvaltningen. Kommunenes myndighetsansvar innebærer at det må utøves faglig skjønn i mange saker. Det kreves fagkunnskap og lokalkunnskap for å utøve et godt skjønn i viltforvaltningen. Med en riktig kombinasjon av dette,

vil kommunene kunne tilføre viltforvaltningen en lokaltilpassing innefor de nasjonale rammene. En lokaltilpasset forvaltning kan føre til noe forskjellig praksis mellom landsdeler og mellom kommuner enn det har vært.

Kommunenes økte handlingsrom skal løse de lokale utfordringene og sikre de verdiene som hjortevilt og bever representerer. Kommunene får et økt ansvar for de offentlige verdier knyttet til hjortevilt og bever. De offentlige verdier og interesser er bl.a. knyttet til opplevelsesverdier, biologisk mangfold, trafikkproblemer og andre skader/ulemper. Kommunene har derfor et ansvar for å regulere størrelsen på de ulike bestander. Kommunene har også et stort ansvar knyttet til jaktrettshavernes rettigheter og rettssikkerhet ved å fastsette forskrifter og fatte enkeltvedtak.

Jaktrettshaverne har fått et større ansvar enn i tidligere forskrifter. Den detaljerte bestandsplanleggingen med årlig avskyttingsplan samt andre forvaltningstiltak i valdet hører til jaktrettshavernes oppgaver.

Forskriften inneholder ikke bestemmelser som gjelder utøvelse av jakt og fangst på disse artene. Regler om våpen, ammunisjon, bruk av hund osv. finnes i Forskrift 22. mars 2002 om utøvelse av jakt og fangst. Alle bestemmelser om lokal viltforvaltning skal ses i sammenheng med andre virkemidler i forvaltningen, og i denne sammenheng er informasjon og økonomi særlig viktig. Kommunene har gjennom Forskrift 23. mai 2001 om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort, råderett over økonomiske sider i forvaltningen. Direktoratet gir ut eget rundskriv om kommunal viltforvaltning, som skal oppdatere kommunene om årlige endringer.

Kommentarer til de enkelte kapitler.

Kap. 1 Generelle bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å bidra til at forvaltningen av hjortevilt og bever ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Forvaltningen skal legge til rette for en lokal, langsiktig forvaltning med næringsmessig og rekreasjonsmessig nyttiggjøring av viltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som medfører at hjortevilt og bever ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Forskriften skal bidra til at forvaltningen av disse artene ikke reduserer naturens produktivitet og mangfold. Alle disse artene er bidrag til naturens mangfold når de opptrer i moderate bestandsstørrelser. Det er viktig at forskriften brukes sammen med andre virkemidler for å oppnå dette.

Den lokale forankringen skal sikre at lokale samfunnsinteresser som næring, rekreasjon, samferdsel og lignende blir lagt vekt på. Hensynet til biologisk mangfold og skogproduksjon/skogforyngelse er særlig aktuelt å vurdere i forhold til overbeiting. Både villrein, hjort, elg og bever er i stand til å påvirke vegetasjonen så mye at det kan redusere den naturlige variasjonen betydelig. Farer og ulemper i trafikken forårsaket av hjortevilt samt skader på jordbruk og fruktdyrking er andre områder som viltforvaltningen må ta hensyn til.

§ 2 Virkeområde og definisjoner

I denne forskrift menes med følgende begreper:

- **Hjortevilt:** Elg, hjort, villrein, rådyr og dåhjort.
- **Villreinområde:** Det område som en villreinbestand bruker gjennom flere år, avgrenset som den geografiske forvaltningsenheten for bestanden.
- **Vald:** Det geografiske området som kommunen eller villreinnemnda godkjenner for jakt på arter av hjortevilt og bever, og som tildeles fellingstillatelse fra viltmyndigheten.
- **Jaktfelt:** Et mindre geografisk område innenfor et vald som jaktrettshaverne har avgrenset av hensyn til jaktutøvelsen.
- **Tellende areal:** Antall dekar av de areal typer som vedkommende art benytter regelmessig over flere år.
- **Tellende vannlengde:** Antall kilometer strandlinje langs vann, tjern, elver og bekker som bever har fast tilhold i eller bruker fast.
- **Minsteareal:** Minste antall dekar tellende areal som skal ligge til grunn for godkjenning av et vald og for hver fellingstillatelse der dette tildelingsgrunnlaget benyttes.
- **Minstevannlengde:** Minste antall kilometer tellende vannlengde som ligger til grunn for godkjenning av vald og for hver fellingstillatelse på bever der dette tildelingsgrunnlaget benyttes.
- **Bestandsplan for hjortevilt og bever:** Jaktrettshavernes flerårige plan med målsettinger for forvaltningen og beskrivelse av den årlige avskyting for hjortevilt eller bever i et vald.

Utfyllende kommentarer til noen av begrepene:

Vald: Det geografiske område som er offentlig godkjent for jakt på en eller flere hjorteviltarter og/eller bever, og som får tildelt fellingstillatelse fra kommunen eller villreinnemnda, skal hete vald. Offentlige myndigheter forholder seg derfor til valdet og dets yttergrenser når det behandler søknader om fellingstillatelser og lignende.

Jaktfelt: Dersom valdet deles opp ytterligere av jaktrettshaverne, f.eks. slik at flere jaktlag får tildelt hvert sitt jaktområde, kalles disse jaktfelt. Jaktfeltet er den geografiske enhet som Sett Elg-rapporteringen gjelder for: Ett skjema pr. jaktfelt.

Minsteareal: Begrepet har to rettsvirkninger: 1. Arealstørrelsen på det minste sammenhengende området som offentlig myndighet kan godkjenne som et vald. 2. Den arealstørrelsen som normalt skal ligge til grunn for hver fellingstillatelse som jaktrettshaverne har krav på. For villrein og bever regnes minstearealet ut etter at den årlige fellingskvoten er vedtatt.

Minste vannlengde: Gjelder for bever og regnes ut på samme måte som minsteareal. Dette er et lengdemål oppgitt i kilometer på strandlinje som skal fastsettes og legges til grunn for hhv. godkjenning av vald og fastsetting av fellingskvote.

§ 3 Villreinnemnd

Villreinen i hvert villreinområde forvaltes av en villreinnemnd. Villreinnemndene er underlagt direktoratets instruksjonsmyndighet. Villreinnemndene skal avgi en årlig rapport til direktoratet og til kommunene med areal innenfor villreinområdet.

Hver kommune med areal innenfor villreinområdet oppnevner ett medlem og ett varamedlem til villreinnemnda. I villreinområder med areal i bare to kommuner oppnevner hver kommune to medlemmer med varamedlemmer til villreinnemnda.

Villreinnemnda velger selv leder og nestleder.

Villreinbestanden i Norge representerer siste rest av den opprinnelige villreinen i Europa. Det medfører et internasjonal ansvar for Norge, noe som gjør at staten har et større ansvar for denne arten enn for de andre hjorteviltartene. Derfor er villreinnemndene fortsatt statlige særnemnder underlagt Direktoratet for naturforvaltning. Medlemmer til nemndene oppnevnes av de kommunene med areal innenfor villrein-

området de skal forvalte, og nemnda skal rapportere til de samme kommunene og direktoratet. Kopi av den årlige rapporten sendes til fylkesmenn i fylker med areal i villreinområdet.

Ved å gi villreinnemndene flere oppgaver i den praktiske forvaltningen (se § 13), får nemndene et helhetsansvar for den offentlige villreinforvaltningen.

Villreinnemndene skal være synlige forvaltningsorgan som jaktrettshavere og andre myndigheter skal forholde seg til. Ansvarlige planmyndigheter som kommune og fylkeskommune samt Statens Vegvesen skal forholde seg til villreinnemndene i plansaker som berører villreinområdene. Se Plan og bygningsloven 14. juni 1985 nr 77, §§ 9-3, 9-4, 10-1 og 12-3.

I Plan og bygningsloven § 9-3 første ledd heter det:

Organer som har oppgaver vedrørende ressursutnytting, verneiltak, utbygging eller sosial og kulturell utvikling innenfor kommunens område, skal gi kommunen nødvendig hjelp i planleggingsarbeidet.

Slike organer skal etter anmodning fra kommunen delta i rådgivende utvalg som kommunestyret oppretter til å fremme samarbeid om planleggingsvirksomheten.

og i lovens § 12-3 første ledd står følgende:

Organer som har oppgaver vedrørende ressursutnytting, verneiltak, utbygging og kulturell eller sosial utvikling innenfor fylkets område, skal gi fylkeskommunen nødvendig hjelp i planleggingsarbeidet.

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at statlige organer oppfyller sin plikt til å yte bistand.

Disse bestemmelsene pålegger villreinnemndene, planmyndighetene og fylkesmennene plikter når det gjelder deltakelse i planprosesser.

Villreinnemndene får tildelt sine økonomiske midler fra fylkesmennene hvert år. Nærmere om villreinnemndenes økonomi gis i egne brev fra fylkesmennene og direktoratet.

Kap. 2 Om jaktåpning og arealvilkår for jakt

§ 4 Åpning av jakt på hjortevilt og bever

Kommunen fastsetter forskrift om åpning av jakt på elg, hjort, rådyr eller bever i kommunen.

Direktoratet fastsetter forskrift om åpning av jakt på villrein og grenser for villreinområdet.

*Ved åpning av jakt på hjortevilt og bever skal det legges vekt på artens bestand-
utvikling i området og den skade bestanden volder.*

*Dåhjort kan jaktes i hele landet uavhengig av minsteareal, kvote eller godkjent
vald.*

Kommunen har myndighet til å åpne for jakt på elg, hjort, rådyr og bever innenfor sine grenser. Åpning av jakt etter hjortevilt fastsettes som forskrift. Berørte interesser må derfor forhåndsvarsles om saken, jf. forvaltningslovens §37. Dette kan kommunen gjøre med informasjonsmøte, brev eller kunngjøring på annen hensiktsmessig måte. Kommunen må påse at saken er så godt opplyst som mulig før forskrift fastsettes. Offentlige organer (bl.a. fylkesmannen), berørte parter og organisasjoner må gis anledning til å uttale seg i saken.

Følgende opplysninger bør vær kjent og vurderes før forskrift fastsettes:

- når ble det sett dyr i kommunen for første gang
- hvor stor en anslår bestanden til å være i dag
- om bestanden er avgrenset til en del av kommunen
- en vurdering av artens livsgrunnlag i kommunen (tilgang på vinternæring og snøforhold)
- totalt tellende areal/vannlengde i kommunen (jf § 8)
- vurdering av om artens beitepress, særlig om den forårsaker skade på innmark og produktiv skog, og i tilfelle i hvilket omfang.

Forskriften må tilfredsstille kravene i forvaltningslovens § 38. (Se også kommentar til neste paragraf og Vedlegg 1: Fastsetting av forskrift om adgang til jakt og minsteareal for jakt etter hjortevilt og bever i en kommune).

Etter at forskriften er fastsatt, skal den straks sendes Norsk Lovtidend og kunngjøres for jaktrettskaverne. Gjenpart av forskriften sendes fylkesmannen og direktoratet, slik at de kan ha oversikt over hvilke minsteareal som gjelder.

Dersom bestanden av en art i en kommune er så redusert at det ikke lenger er grunnlag for jakt, har kommunen også myndighet til å stenge for jakt ved å oppheve den aktuelle del av åpningsforskriften. Det gjøres ved en opphevelsesforskrift. Kravene til forhåndsvarsling og saksbehandling er som ved annen forskriftsfastsetting.

Direktoratet fastsetter forskrift om åpning av jakt etter villrein, inkl. geografisk avgrensning av villreinområdet. Lokale myndigheter og organisasjoner er viktige høringsparter i slike saker.

Dåhjort er en introdusert art i Norge. Norge har gjennom ratifisering av konvensjonen om biologisk mangfold, forpliktet seg til å kontrollere og utrydde fremmede arter som kan true økosystemer, arters leveområder eller andre arter. Selv om det pr. i dag ikke er påvist at dåhjort medfører slike trusler, ønsker direktoratet at arten ikke sprer seg. Med grunneiers tillatelse kan dåhjort derfor felles uavhengig av arealvilkår, valdgodkjenning og særskilt offentlig fellingsstillatelse. Jakttiden for dåhjort er fastsatt i Forskrift 11. februar 2002 om jakt- og fangsttider samt sankning av egg og dun. Jakttiden er fra 25. september til 23. desember (2002 – 2007).

§ 5 Fastsettelse av minsteareal og fellingskvoter

Kommunen fastsetter minstearealet for elg, hjort og rådyr i en forskrift. Det kan fastsettes ulikt minsteareal for ulike deler av en kommune. Forslag om endring av minsteareal skal fremmes innen 1. april og fastsettes av kommunen innen 1. mai.

Kommunen vedtar fellingskvote for bever gjeldende for kommende jakt sesong innen 1. mai. Kommunen vedtar samtidig i hvilke områder tellende vannlengde eller tellende areal skal legges til grunn ved fordeling av fellingskvoten på de ulike vald. Gjeldende minsteareal/ minste vannlengde regnes ut ved divisjon av samlet tellende areal/ tellende vannlengde med fastsatt fellingskvote.

Villreinnemnda vedtar fellingskvote for villrein for kommende jakt sesong innen 1. mai. Gjeldende minsteareal regnes ut ved divisjon av villreinområdets tellende areal med fastsatt fellingskvote.

Fastsetting av minsteareal for elg, hjort og rådyr gjøres i samme forskrift som åpning av jakt og etter samme regler og prosedyrer som åpningsforskriften (Se kommentarer til § 4). Kommunen bør ha én forskrift som omhandler alle de aktuelle artene.

Jaktrettshavere, jordbrukere, jegere og andre som har rettslige interesser i hjortevilt, kan fremme forslag overfor kommunen om endring av minsteareal. Dette må gjøres innen 1. april. Kommunen kan etter eget initiativ, endre minstearealet uavhengig av

denne fristen. Ved endring av minsteareal fastsettes en endringsforskrift som kunngjøres og sendes Norsk Lovtidend. Fristen for å fastsette en slik endringsforskrift er 1. mai. Datoen er samordnet med andre frister: Søknadsfristen for godkjenning av vald er 15. mai, og fristen for å sende ut fellingstillatelser er 15. juni. Disse frister gjelder alle arter.

Når kommunen nå har fått myndigheten som tidligere lå hos fylkesmannen, må det praktiseres en overgangsordning mhp kunngjøring av forskrifter om minsteareal/minste vannlengde. Kommunene fastsetter ny forskrift for alle aktuelle arter i sin kommune når et minsteareal skal endres. I denne forskriften oppheves denne kommunes del av samleforskriften for fylket. Det er ikke behov for å fastsette ny forskrift i de kommuner som beholder de minsteareal som er fastsatt av fylkesmannen i 2001. Direktoratet vil senere komme tilbake til et tidspunkt for en ny "opprydding" i disse lokale forskriftene.

Før fastsetting av minstearealet skal kommunen vurdere følgende:

- Beiteforholdene og artens livsvilkår ellers, herunder sesongtrekk.
- Skadesituasjonen i landbruket, både på jord-, hage- og skogbruk.
- Viltpåkjørsler langs vei og jernbane samt annen irregulær avgang siste tre år.
- Bestandenes tetthet/størrelse og sammensetning, hovedsakelig basert på jaktstatistikk, Sett elg/Sett hjort-data og andre tilgjengelige opplysninger om bestandsutviklingen for vedkommende art i kommunen.

Fylkesmannen skal veilede kommunene og bistå med å skaffe tjenlige oversikter om disse forhold.

Fastsetting av minstearealet er det viktigste virkemiddel i reguleringen av bestandsstørrelsen. Minstearealet bør samordnes med de øvrige virkemidler for å nå målet i hjorteviltforvaltningen. Andre virkemiddel er: Fravik av minstearealet (§ 6), bestandsplanlegging (§ 14), skadefelling (Viltloven § 13). Det normale bør være ett minsteareal pr. kommune for hver viltart. Det kan fastsettes forskjellige minsteareal i ulike deler av en kommune dersom det er vesentlig forskjell på produksjonsgrunnlag, bestands tetthet eller skadepress. Ved fastsetting av forskjellige minsteareal, bør grensen mellom områder med ulike minsteareal følge klare skillelinjer i terrenget. Eksempler på slike grenselinjer: Riks- og fylkesveger, større vassdrag, snaufjellstreknings m.v.

Kommunen vedtar om tellende vannlengde eller areal skal legges til grunn for fordeling av felling i åpningsforskriften eller som enkeltvedtak ved fastsetting av kvote. Landskapets topografi og vassdragenes form legges til grunn for valget mellom tellende areal og tellende vannlengde. Kommunens vedtak om fellingskvoten for bever er også et enkeltvedtak. Fristen for dette er 1. mai hvert år. Utrekning av antall kilometer eller dekar for fordeling av fellingskvoten mellom valdene/jaktrettshaverne, gjøres samtidig.

Villreinnemndene skal gjøre enkeltvedtak der fellingskvoten fastsettes innen 1. mai. Gjeldende minsteareal i dekar for det aktuelle året regnes ut umiddelbart.

§ 6 Fravik fra minstearealet

Kommunen kan ved tildeling av fellingstillatelser fravike minstearealet for jakt på elg, hjort og rådyr med inntil 50 %. Vedtak om fravik fra minstearealet er et enkeltvedtak og kan gjøres for særskilte vald og for et begrenset tidsrom. Vedtaket skal være begrunnet med ulikheter i viltartens levevilkår i kommunen, bestandens størrelse og utvikling, den skade viltet volder eller andre ekstraordinære forhold.

Kommunen kan med samme begrensning og begrunnelse vedta å legge ulike minste vannlengde/minsteareal til grunn for fordeling av fellingstillatelser for bever mellom vald innen kommunen.

Villreinnemnda kan med samme begrensning og begrunnelse vedta å legge ulikt minsteareal til grunn for fordeling av fellingstillatelser mellom vald innen villreinområdet.

Kommunens og villreinnemndas adgang til å fravike det fastsatte/beregnete minsteareal med 50 % (opp eller ned) gjelder kun for beregning av fellingskvoten for de enkelte vald. Det er ikke anledning til å fravike fastsatt minsteareal for godkjenning av vald, se § 8 og kommentar til denne. Direktoratet presiserer at et slikt fravik, er et enkeltvedtak som skal gjelde et bestemt geografisk område og for en bestemt tidsperiode. Vedtaket skal begrunnes og kan påklages av partene.

Vilkårene for fravik framgår klart i forskriftsteksten, og denne bestemmelsen skal være et tillegg til de ordinære virkemidlene for å regulere bestandsstørrelsen.

§ 7 Kvotefri jakt på rådyr og bever

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til kvotefri jakt på rådyr i vald som er større enn 10 ganger minstearealet, men minst 5000 dekar.

Tilsvarende kan kommunen etter søknad gi tillatelse til kvotefri jakt på bever i vald som det aktuelle år har grunnlag for minst 10 fellingstillatelser.

Innføring av betinget kvotefri jakt på rådyr og bever er et tiltak som øker jaktretts-havernes ansvar for bestandsforvaltningen. Det vil i de fleste tilfeller kreve at jaktrettshavere samarbeider om å organisere større rådyrvald enn i dag. Store vald er en forutsetning for rettighetshaverbasert, bestandsrettet rådyrforvaltning. Jakta er også mer effektiv på slike vald. Kommunen kan ikke innføre kvotefri jakt på disse artene uten at jaktrettshaverne søker om dette for sitt vald. Kriteriene for å få godkjent en slik søknad, er at zvaldet er godkjent (se § 8) og at arealet tilfredsstiller størrelseskravet i bestemmelsen. Godkjenningen gjelder inntil det skjer endringer i valdet eller minstearealet for rådyrjakt økes slik at godkjenningskriteriene ikke er oppfylt.

Selv om kommunen har innvilget søknad om kvotefri rådyr- og/eller beverjakt, skal valdansvarlig representant rapportere fellingsresultatet til kommunen 10 dager etter endt jakt sesong. (Se §§ 10 og 17). Det stilles ikke krav i forskriften om at det skal foreligge bestandsplan for å få godkjent kvotefri rådyr- eller beverjakt. Det vil likevel vær en stor fordel både for jaktrettshaverne og for bestandsforvaltningen at det utarbeides slik plan.

Kap. 3 Krav til og godkjenning av vald

Valdet er definert som den geografiske grunnenheten i forvaltningen som offentlige myndigheter godkjenner for jakt på disse artene. Grunneiernes rettigheter til jakt på hjortevilt og bever er derfor knyttet til valdenheten. Samarbeidet mellom grunneierne foregår innenfor valdets grenser. Størrelsen på valdene og valdstrukturen i kommunen er avgjørende for planlegging og beslutninger i samarbeidet og for effektivitet under jakt. For alle parter er det en fordel at valdene omfatter store områder med flere fellingstillatelser. Det gjør det mulig for jaktrettshavere og offentlige myndigheter å forvalte viltet bestandsvis. Det reduserer også det administrative arbeidet i den offentlige viltforvaltningen. Jaktorganiseringen med inndelingen av et

vald i jaktfelt, gjør gjennomføringa av jakta mer fleksibel og effektiv. Jaktretts-
haverne kan styre jaktrykket til ønskelige deler av terrenget (bestemte jaktfelt). På
den måten øker fellingsprosenten og det blir mulig å gjennomføre en mer presis
bestandsforvaltning.

§ 8 Krav til valdet

*Valdet skal være sammenhengende og ha en avgrensning og en form som gjør det
egnet til jakt på vedkommende viltart eller viltarter, og som gjør det sikker-
hetsmessig forsvarlig å utøve jakt og fangst. Valdet kan omfatte annet areal enn
tellende areal. Et vald må ha tellende areal eller tellende vannlengde som minst
svarer til gjeldende minsteareal eller gjeldende minste vannlengde i vedkom-
mende område. Innen det enkelte vald skal kommunen eller villreinnemnda god-
kjenne tellende areal eller vannlengde slik:*

- a) For elg, hjort og rådyr skal kommunen regne som tellende areal: Skogareal og
myr under skoggrensa. Med skogareal menes både produktiv og uproduktiv
skog, og både lauvskog og barskog. For disse artene kan kommunen også god-
kjenne som tellende areal andre arealer som naturlig nyttes av vedkommende
art. Videre kan kommunen bestemme at områder som er omdisponert slik at
arealet ikke naturlig nyttes av vedkommende viltart, ikke skal medtas som
tellende areal.*
- b) For villrein skal villreinnemnda regne som tellende areal: Areal over skog-
grensa. Villreinnemnda kan også godkjenne som tellende areal skogområder
som brukes regelmessig av villrein. Vann og isbre over 500 dekar skal ikke
regnes som tellende areal. Villreinnemnda kan trekke ut av tellende areal
områder som villreinen ikke lenger nytter fordi menneskelig påvirkning har
reduisert områdenes verdi vesentlig for villrein.*
- c) For bever skal kommunen regne som tellende vannlengde antall kilometer
strandlinje langs vann, tjern, elver og bekker som bever har fast tilhold i eller
bruker fast. Som tellende areal, der dette er tildelingsgrunnlag, jf § 5 tredje
ledd, skal kommunen regne samlet areal i landskap sterkt oppbrutt av mindre
vann, tjern, elver og bekker som bever har fast tilhold i.*

Jaktrettshaverne kan dele inn et vald i flere jaktfelt.

Forskriften fastslår at et vald skal være sammenhengende og ha en avgrensning og
en form som gjør det sikkerhetsmessig forsvarlig til jakt og/eller fangst. Områdets
størrelse må minst tilsvare det fastsatte minstearealet for arten.

Kravet om områdets sammenheng, form og avgrensning kan skape enkelte vanskeligheter. Det må utøves et faglig skjønn i slike tilfeller:

- Eiendommer der jaktrettskriveren ikke har stilt sin jaktrett til disposisjon, kan godtas innenfor valdets yttergrenser, men ikke som en del av valdets areal. Dersom en eller flere slike eiendommer deler valdet i to, kan imidlertid ikke valdet betraktes som sammenhengende og det kan dermed ikke godkjennes.
- Større vatn, brede fjorder og andre betydelige fysiske hindringer vil som hovedregel gjøre at de tilliggende områder på hver side ikke kan betraktes som sammenhengende. Dette vil ofte også gjelde tettbebyggelse. Dersom hjorteviltet foretar lengre vandringer og det foregår regelmessige utvekslinger av individer mellom de aktuelle deler av et område, vil det likevel være riktig å godkjenne området som et vald.
- Området kan ha en beliggenhet og form i forhold til tettbebyggelse, vegnett, ferdselsårer i utmark m.v. som gjør at jaktutøvelsen medfører en sikkerhetsrisiko, og følgelig bør arronderes og avgrenses annerledes for å bli godkjent.

Det opp til søkeren om valdet skal omfatte andre areal typer enn tellende areal. Det er hensiktsmessig at valdgrensene følger eiendomsgrenser. Valdets bruttoareal kan derfor bestå av innmark, trebare uproduktive områder i tillegg til det tellende arealet. Det er imidlertid det tellende arealet kommunen/villreinneemnda skal legge til grunn for godkjenning og kvotetildeling. Fellingstillatelsen er derimot gyldig over hele valdet.

For godkjenning av bevervald, kreves et areal som tilsvarer det beregnede minsteareal for kommunen, eventuelt minste tellende vannlengde. Som tellende vannlengde regnes strandlinjen i vann og elver der beveren har fast tilhold eller bruker fast. Det betyr at kommunen må være kritisk i sitt faglig skjønn i forhold til å godkjenne tellende vannlengde i små bekker og vannløp, skogsgrøfter eller andre små vannforekomster. Bekker som er tørrlagt i deler av året, kan ikke regnes med. Begge elvebredder skal regnes med som tellende vannlengde hvis beveren henter næring og materialer på begge sider. Vald som har sin grense midt i vassdrag vil få tellende areal fra hver sin side av vassdraget.

Inndeling av et vald i flere jaktfelt er en ordning jaktrettskriverne med fordel kan praktisere for store vald. Flere jaktlag kan jakte på samme vald til samme tid, noe som kan effektivisere jaktutøvelsen og gi flere adgang til jakt. Jaktrettskriverne kan

åpne grensene mellom jaktfeltene utover i jakta etterhvert som noen av jaktlagene har fylt sin del av kvoten eller flytte deler av kvoten mellom ulike jaktfelt. Jaktfeltgrensene er kun privatrettslige grenser i denne sammenheng. De enkelte jaktfelt må imidlertid være så store at jaktutøvelse tilfredsstillende sikkerhetskravene.

§ 9 Søknad om godkjenning av vald

Søknad om godkjenning av vald skal sendes kommunen eller villreinnemnda innen 15. mai. Kommunen eller villreinnemnda kan til en hver tid kreve at det fremmes ny søknad om godkjenning av et vald dersom rettighetsforholdene i valdet er uklare eller tellende areal/vannlengde er endret. Kommunen eller villreinnemnda kan også kreve at de opplysninger som er gitt i søknad bekrefte eller dokumenteres på nytt.

Søknaden skal inneholde følgende opplysninger:

- a) Hvilken art eller arter søknaden gjelder for.*
- b) Kart som tydelig viser grensene for valdet.*
- c) Fullstendig oversikt over de eiendommer (gårds- og bruksnummer) valdet omfatter og den enkelte eiendoms størrelse innenfor valdets grenser.*
- d) Oppgave over tellende areal/tellende vannlengde som ønskes godkjent for den enkelte viltart.*
- e) Skriftlig samtykke fra samtlige jaktrettshavere innen valdet, eller underskrift fra lovlig valgt representant for styre i sameie, allmenning, felles viltområde eller organisert utmarkslag.*
- f) Navn og nøyaktig postadresse for den person som er oppnevnt som valdansvarlig representant, jf § 10. Vedkommende skal underskrive søknaden på vegne av jaktrettshaverne.*
- g) Dersom søknaden gjelder beverjakt, skal det merkes på kart hvor beveren har fast tilhold og opplyses om antall kilometer tellende vannlengde innen valdet der dette er tildelingsgrunnlag.*

Fristen for å søke om godkjenning av vald er satt til 15. mai. På det tidspunktet skal alle forutsetninger for valdsøknaden være kjent: Minsteareal og minste vannlengde skal være fastsatt eller beregnet innen 1. mai. Dersom minstearealet er økt slik at et eller flere vald ikke lenger tilfredsstillende arealkravet, vil ikke valdet være godkjent for tildeling av fellingstillatelse det aktuelle året. Med frist til ny søknad 15. mai, skal slike vald ha mulighet til å søke samarbeid med naboeiendommer for å få etablert et vald som tilfredsstillende størrelseskravet. Det er ikke anledning til å trekke en eiendom ut av et godkjent eller omsøkt vald etter 15. mai.

Søker skal dokumentere at rettighetsforholdene i valdet er i orden. Dersom myndighetene oppdager eller blir gjort oppmerksom på de ikke er i orden, kan de kreve ny søknad. Dette skal gjøres av hensyn til enkeltgrunneieres rettssikkerhet. Et slikt krav må ha en klar saklig begrunnelse. Kommunen/villreinnemnda bør være varsom med å kreve ny søknad om valdgodkjenning etter 15. mai dersom det ikke foreligger klar tvil om faktorer som berører sikkerhet og alvorlige rettsforhold i valdet.

Søknadens innhold:

- Det må klart framgå av søknaden hvilke art(er) søknaden gjelder. Hver enkelt grunneier og myndighetene må vite dette. Det er en stor fordel for partene at valdet omfatter flest mulig av de aktuelle artene. Det forenkler arbeidet både for privat og offentlig sektor, og det gir bedre muligheter for en helhetlig ressursforvaltning.
- Grensene skal markeres på kart i en målestokk som klart viser hvor grensene mellom vald går.
- Oversikt over eiendommene for å vite om rettighetsforholdene er i orden.
- Opplysninger om tellende areal/vannlengde for behandling av søknaden. Søker er pliktig til å legge fram korrekte opplysninger om dette. Slike opplysninger om det enkelte bruk finnes som regel på kommunens landbrukskontor. Det er viktig at disse opplysningene oppdateres år om annet. Særlig er det viktig at areal som blir omdisponert til annet formål trekkes ut av tellende areal. Arealberegningen skal gjøres på kart, og det skal ikke korrigeres for hellende terreng.
- Skriftlig samtykke fra de enkelte jaktrettshavere, i form av underskrift. Bakgrunnen for dette er viltloven §§ 27, 28, 29, 30 og 31. Søker må kunne dokumentere at underskriftene representerer de enkelte eiendommer/jaktrettigheter på lovlig vis.
- Navn og adresse på valdansvarlig representant overfor kommune og villreinnemnd. Denne personen er kontaktpersonen som myndighetene skal kunne henvende seg til i alle saker som angår valdet. Se paragraf 10.
- Dersom søknaden gjelder bevervald: Opplysninger om beverforekomster og antall kilometer tellende vannlengde. I kommuner der beverens utbredelse er økende, vil det være aktuelt for kommunen å kreve nye opplysninger om dette fra et år til et annet. Jf. første ledd.

§ 10 Valdansvarlig representant

Et hvert vald skal ha en representant som er ansvarlig for valdet, og som opptrer på vegne av jaktrettshaverne overfor kommunen eller villreinnemnda i saker som berører valdet. Vedkommende plikter innen 1. april å melde til kommunen eller villreinnemnda alle endringer som har skjedd med valdets grenser, eiendomsforhold og tellende areal/vannlengde i løpet av siste jaktår.

Valdansvarlig representant skal være jaktrettshavernes kontaktperson overfor myndighetene i saker som angår valdet: Godkjenning av valdet, fellingstillatelse, rapportering av fellingsresultat og andre pålegg fra myndighetene mm. De enkelte jaktrettshavere må i god tid gi opplysninger til den valdansvarlige om eventuelle endringer i valdets rettighetsforhold slik at opplysningene kan sendes myndighetene innen 1. april.

Valdansvarlig representant er ikke ansvarlig overfor myndighetene mht selve jaktutøvelsen. Den enkelte jeger er formelt ansvarlig for egne handlinger under jaktutøvelsen, jf Forskrift 22. mars 2002 om utøvelse av jakt og fangst. Direktoratet har ikke forskriftsfestet plikten til å oppnevne og innrapportere jaktleders navn til kommunen/villreinnemnda. Det er likevel hensiktsmessig ved mange jaktformer å ha en leder for å organisere jaktutøvelsen. Det er da opp til jaktrettshaverne og/eller jegerne om de ønsker at det skal være en oppnevnt jaktleder, - og i så fall hvilke oppgaver vedkommende skal ha.

§ 11 Godkjenning av vald

Kommunen godkjenner vald for jakt på elg, hjort, rådyr og bever. Villreinnemnda godkjenner vald for jakt på villrein. Godkjenning av nye vald skal skje innen 15. juni og gjelder inntil det skjer endringer av valdets grenser, eiendomsforhold eller tellende areal/vannlengde som er lagt til grunn for godkjenningen.

Dersom det foreligger tvist om rettighetsforhold som har betydning for godkjenningen av et vald, kan kommunen eller villreinnemnda nekte godkjenning for den aktuelle del av valdet eller hele valdet inntil rettighetsforholdene er avklart.

Kommunen/villreinnemnda skal behandle søknader om godkjenning av vald så fort som mulig, uten unødige opphold. Det er likevel hensiktsmessig å behandle alle årets søknader samtidig for å få en helhetlig valdstruktur i kommunen/villreinområdet. Dette skal skje i perioden fra 15. mai til 15. juni. Godkjenning av vald er et enkeltvedtak og skal begrunnes, for eksempel med at søknaden og arealet det søkes om tilfredsstillende alle formelle krav (§§ 8 og 9). Dersom valdet ikke godkjennes, skal det gis en klar begrunnelse. Valdet kan ikke godkjennes dersom kravene i §§ 8 og 9 i denne forskrift er oppfylt. Vedtaket kan påklages av partene, og som parter regnes først og fremst søker og tilstøtende naboer. I særlige tilfeller kan også andre betraktes som part, noe som avgjøres i hvert enkelt tilfelle.

Tvist om rettighetsforholdene er nevnt spesielt som en grunn for å nekte godkjenning. Dette kan gjelde grensetvister, tvister om jaktrettigheter i sameie etc. Avklaring av slike rettighetsforhold må avklares av partene selv eller av rettsvesenet. Når det oppstår vanskeligheter med å avklare slike rettighetsforhold, kan jordskifteverket kobles inn. Jordskifteretten kan i en bruksordning for jakta fastslå hvem som har rettigheter i området og størrelsen på den enkeltes andel.

Dersom det oppstår slike tvister i et allerede godkjent vald, kan kommunen/villreinnemnda ved et enkeltvedtak trekke godkjenningen tilbake og avvende en løsning av tvistesaken.

Der hvor eksisterende valdstruktur (avgrensning, form, størrelse) er til hinder for en rasjonell og effektiv viltforvaltning, bør kommunen i samarbeid med jaktretts-haverne, arbeide for bedre ordninger. At et vald er godkjent, må ikke være til hinder for at det arbeides for bedre løsninger. Spesielt bør jaktrettshavere og kommuner arbeide for at alle eiendommer som naturlig hører med til et forvaltningsområdet, blir med i valdet.

Kommunen må utøve skjønn ved godkjenning av vald. Kommunens vurdering av valdets form avgrensning, må også ta i betraktning at det som regel er store forvaltningsmessige fordeler med store vald.

§ 12 Vald over kommune- og fylkesgrenser, regionalt samarbeid

Kommunene skal stimulere og legge til rette for samarbeid mellom jaktrettshavere. Der samarbeidet foregår over kommunegrenser og/ eller fylkesgrenser, skal kommunene bidra til regional, bestandsrettet forvaltning ved godkjenning av vald og ved andre former for samarbeid.

Søknad om godkjenning av vald som berører flere kommuner sendes den kommunen der det største tellende areal eller tellende vannlengde ligger. Slike vald godkjennes og forvaltes i samsvar med bestemmelser om minsteareal og jakttid som gjelder i denne kommunen. Denne kommunen tildeler fellingsstillatelser og rapporterer fellingsresultatet til statistiske formål.

En av kommunens oppgaver er å stimulere til etablering av hensiktsmessige vald i forvaltningen av hjortevilt og bever. Jaktrettshaverne tar beslutninger om samarbeid. Generell informasjon og økonomiske bidrag fra det kommunale viltfond kan være effektive stimuli i dette arbeidet. Kommune- og fylkesgrenser skal ikke være til hinder for å oppnå hensiktsmessige vald. Vald over kommune- og fylkesgrenser skal tilfredsstillende de generelle krav til sammenheng og arrondering for å bli godkjent (jf. § 8). DN bemerker likevel at valdene ikke bør være så store i utstrekning, og omfatte så mange eiendommer, at det oppstår vanskeligheter med å følge opp rapporteringsplikt og gjennomføre forvaltningstiltak.

Forvaltningsmyndigheten for vald som strekker seg over flere kommuner, ligger hos den kommunen der det største tellende areal eller tellende vannlengde ligger. For at forvaltningssamarbeidet blant jaktrettshaverne og jaktutøvelsen ikke skal møte for mange vansker, er det forvaltningsreglene i myndighetskommunen som gjelder for dette valdet. Fellingsavgiften fra slike vald skal fordeles mellom berørte kommuner i samme forhold som fordelingen av tellende areal. De berørte kommuner underrettes om tildeling og fellingsresultat. På grunnlag av dette overføres riktig beløp til respektive kommuner. Se Forskrift 23. mai 2001 om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort, § 5.

Kommunen med forvaltningsmyndighet skal rapportere de årlige fellingsresultatene til statistiske formål. Kommunen skal sende en rapport til Statistisk Sentralbyrå som viser antall fellingsstillatelser og antall felte dyr fordelt på alder og kjønn (se kommentar til § 17).

Kap. 4 Bestandsplan, fellingstillatelse og rapportering

§ 13 Fellingstillatelsens gyldighet og fellesjaktavtaler

Godkjente vald tildeles fellingstillatelse uten årlig søknad. Kommunen utsteder og sender fellingstillatelse for elg, hjort, rådyr og bever til valdansvarlig representant. Villreinnemnda utsteder og sender fellingstillatelser og kontrollkort for villrein til valdansvarlig representant. Fellingstillatelse skal være sendt ut innen 15. juni. Fellingstillatelsen gjelder innen godkjent vald.

For villreinjakt kan fellingstillatelse gitt til et vald, benyttes på ett eller flere andre vald i villreinområdet i hele eller en nærmere angitt del av jaktperioden. Dette forutsetter skriftlig fellesjaktavtale mellom de aktuelle vald som viser hvilke vald og hvilke perioder avtalen gjelder for.

Fellingstillatelsen til det enkelte vald er et juridisk dokument som er resultatet av et enkeltvedtak i kommunen eller villreinnemnda. Vald som er godkjent og det ikke har skjedd endringer i, skal motta fellingstillatelsen innen 15. juni. Partene kan påklage vedtaket innen tre uker fra de mottar fellingstillatelsen. Fellingstillatelsens juridiske status tilsier at det i utgangspunktet bare gjelder innenfor valdets grenser.

I villreinforvaltningen er det ønskelig å kunne tilrettelegge for en effektiv jaktutøvelse i forhold til dyras bevegelser i løpet av jaktperioden. Dette kan i første rekke skje ved at jaktrettshaverne organiserer seg i store vald slik at de selv kan bli enige om å fordele jakttrykket til områder i valdet der dyra oppholder seg.

Effektiviteten av villreinjakta kan også økes ved at det inngås fellesjaktavtaler som tillater at jegerne kan krysse valdgrensene innen et bestemt villreinområde på nærmere angitte vilkår. For å ivareta jaktrettshavernes rettigheter til å sette egne vilkår for jakt, jf viltloven § 27, skal slike fellesjaktavtaler være skriftlige. Avtalene må være signert av valdansvarlig eller annen lovlig valgt representant som har fullmakt fra alle jaktrettshavere i valdet. Avtalene kan være utformet på flere ulike måter.

Eksempler på 4 ulike typer fellesjaktavtale som vil tilfredsstillende (Privatrettslige særvilkår kan tilføyes)

1. Personlig avtale: Jeger NN kan benytte sin fellingstillatelse (kontrollkort) utstedt til vald X i flg. vald: 1, 2, ...n i perioden dd.mm - dd.mm. (Krever underskrift av ansvarlig repr. i alle involverte vald.)
2. Valdbestemt avtale: Alle fellingstillatelser (kontrollkort) utstedt til vald nr 1, 2, 3...n kan benyttes i vald nr 1, 2, 3 ...n i perioden: dd.mm - dd.mm. (Krever underskrift av valdansvarlig repr. i alle involverte vald.)
3. Ubestemt avtale A: Fellingstillatelse (kontrollkort) utstedt til vald Z, kan benyttes i alle andre vald innen VR villreinområde i perioden dd.mm – dd.mm dersom disse vald gir skriftlig tillatelse. (Krever underskrift fra ansvarlig repr. i vald Z, men er ikke gyldig uten en tillatelse som i eksempel 2 eller 4).
4. Ubestemt avtale B: Fellingstillatelser (kontrollkort) utstedt i andre vald innen VR villreinområde, kan benyttes i vald W i perioden dd med mer – dd.mm dersom alle disse vald gir skriftlig tillatelse. (Krever underskrift fra ansvarlig repr. i vald W, men er ikke gyldig uten en tillatelse som i eksempel 2 el. 3)

For en statsallmenning kan fjellstyret inngå fellesjaktavtale med andre vald innenfor villreinområdet uten at det anses som et vedtak som faller inn under fjellovens § 27 første ledd. En fellesjaktavtale gjelder for et år om gangen og krever derfor ikke godkjenning (stadfesting) av direktoratet (Fjellevens § 27 tredje ledd). Det vil også være adgang til å la statsallmenningen inngå i et større villreinvald uten slik godkjenning, under forutsetning av at allmenningen opprettholdes som et eget jaktfelt der tildelingen av jaktkort følger fjellovens regler.

§ 14 Bestandsplan og fellingstillatelse

Kommunene og villreinnemndene skal stimulere og legge til rette for jaktretts-havernes bestandsplanlegging.

Kommunene kan godkjenne en flerårig, maksimalt 5 årig, bestandsplan for vald godkjent for jakt etter elg og/eller hjort. Planen skal inneholde målsetting for bestandsutviklingen og plan for den årlige avskytningen i antall, fordelt på alder og kjønn. Planens målsetting skal ta hensyn til offentlige målsettinger for å bli godkjent. Når godkjent bestandsplan for vald foreligger, skal kommunen gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr.

Villreinnemnda kan godkjenne en flerårig, maksimalt 5 årig, bestandsplan for villreinområdet dersom hele villreinområdet er organisert som ett vald. Når godkjent bestandsplan foreligger skal villreinnemnda gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr.

Ved fastsetting av nytt minsteareal i løpet av planperioden, skal kommunen tildele ny fellingstillatelse. Ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, eller ved vesentlige, uforutsette endringer i bestanden i området i løpet av planperioden, kan kommunen eller villreinnemnda vedta å trekke godkjenningen tilbake og tildele ny fellingstillatelse.

All hjorteviltforvaltning, herunder avskytning, bør skje etter en plan. Kommunen og/eller villreinnemnda må gjøre vedtak om målsettingen for forvaltningen av hjorteviltet i kommunen/villreinnområdet. Dette er et meget viktig grunnlag for den private planleggingen, og for den offentlige godkjenningen av bestandsplanen.

Bruk av bestandsplan bør være hovedregelen ved forvaltningen av elg og hjort. Det er i første rekke jaktrettshavernes ansvar å planlegge forvaltningen og avskytningen i det enkelte vald. Denne planleggingen kan være resultat av en dialog mellom privat og offentlig sektor da det er knyttet både private og offentlige interesser til hjortevilt og bever. Private interesser kan være opptatt av å maksimere utbyttet av jakta i form av antall dyr, antall kg kjøtt, penger etc. Offentlige myndigheter vil være mer opptatt av å sikre det biologiske mangfold og en viltbestand som gir befolkningen opplevelser samtidig som ulemper for trafikk og andre allmenne interesser er akseptabel. Kommunen og villreinnemnda skal legge til rette og stimulere jaktrettshaverne til å lage planer for en god, målrettet bestandsforvaltning. Planen kan enten være bestandsplan for ett vald (§14) eller en driftsplan for et område der også privatøkonomi tas med i planforutsetningene. Som stimulans til dette, kan myndighetene bruke både økonomiske og pedagogiske virkemidler. Kommunene kan benytte midler fra det kommunale viltfondet til å få i stand gode planer.

Når jaktrettshaverne ønsker å få godkjent en bestandsplan og oppnå den rettsvirkning dette medfører, skal det sendes en søknad sammen med den ferdig utarbeidede bestandsplanen. Kommunen/villreinnemnda skal påse at slike planer er faglig tilfredsstillende og at de holder de formelle krav som stilles, før de behandler saken og eventuelt godkjenner planen:

”Planen skal inneholde målsetting for bestandsutviklingen og plan for den årlige avskytningen i antall, fordelt på alder og kjønn. Planens målsetting skal ta hensyn til offentlige målsettinger for å bli godkjent.”

Myndighetene skal påse at planens målsetting, og den planlagte avskytningen, er i samsvar med det kommunen eller villreinnemnda har vedtatt.

Planperiodens lengde kan maksimalt være 5 år. I de fleste tilfeller er det svært vanskelig å planlegge utviklingen av en bestand i en så lang periode. Både jaktrettshaverne og kommunene må vurdere planperiodens lengde i forhold til faren for uforutsette endringer i bestanden.

Eksempel: Hjortebestanden i en kommune medfører betydelige skader på fruktneringen i kommunen og antall kollisjoner mellom hjort og bil er et sikkerhetsproblem. Kommunen vedtar en målsetting om å redusere hjortebestanden i hele kommunen. Da kan ikke kommunen godkjenne en bestandsplan med målsetting om å øke bestandsstørrelsen i det aktuelle vald. Planen for den årlige avskytningen skal gjenspeile målsettingen, og den må vise klart hvordan avskytningen er planlagt fordelt på ulike kjønns-/ alderskategorier for hvert år. For å løse slike og lignende problemer, kan jaktrettshaverne i en bestandsplan legge til grunn regelen om fravik fra det godkjente minsteareal (§ 6) for ett eller flere år i planperioden. Kommunen skal ved godkjenningen vurdere bruk av denne bestemmelsen dersom det er behov for det.

Kommunens/villreinnemndas godkjenning/avslag av en slik plan er enkeltvedtak som kan påklages av partene. Det er derfor viktig at vedtaket begrunnes. Begrunnelsen for avslag kan være at planen ikke tar nødvendig hensyn til den kjennskapen som finnes om den lokale bestanden, at usikkerheten i grunnlagsdataene er for osv. Et avslag kan gjelde hele eller deler av planen, for eksempel kan kommunen godkjenne planen for første del av perioden, eks. 2 av 4 år. En godkjenning medfører at kommunen tildeler valdet samlet fellingstillatelse for den del av planperioden som godkjennes.

Dersom viktige bestandsmessige forutsetninger for planens godkjenning ikke lenger er til stede, spesielt hvis minstearealet i kommunen må endres pga betydelige forandringer i bestandsstørrelse, skal planen justeres og kommunen gi ny fellingstillatelse for gjenværende del av planperioden.

Dersom det oppstår andre vesentlige avvik fra planen og dens forutsetninger, kan myndighetene vedta å trekke godkjenningen tilbake. Myndighetene skal da tildele fellingstillatelse etter ny plan eller i samsvar med § 15 hvis jaktrettshaverne ikke fremmer søknad om godkjenning av ny plan.

I denne sammenheng gjelder det avvik fra det planlagte årlige totalantallet dyr og antallet av de ulike kategorier. Hva som er vesentlige avvik i denne sammenheng, er opptil kommunen/villreinnemnda å avgjøre. I denne vurderingen er det både antall og kategori dyr som må ses i sammenheng med størrelse og sammensetning av den lokale bestanden.

Det er viktig å merke seg at bestandsplaner for villreinområder som ikke er organisert som et vald, ikke kan godkjennes, og følgelig heller ikke kan danne grunnlag for tildeling av frie dyr utover det som er fastsatt i fellingskvotedtaket. Dette hindrer ikke at en bestandsplan utarbeidet av rettighetshaverne, er en viktig basis for dialogen mellom nemnd og utvalg om bestandstandsforvaltninga i et villreinområde.

§ 15 Målrettet avskyting

Som alternativ til bestemmelsene i § 14 kan kommunen eller villreinnemnda pålegge målrettet avskyting ved å fordele fellingskvoten på et bestemt antall av definerte kjønns- og aldersgrupper. Fellingstillatelsen skal da være utfylt etter et av følgende alternativer:

For elg:

Kalv (1/2 år), voksne hunndyr (1 1/2 år og eldre), voksne hanndyr (1 1/2 år og eldre).

Kalv (1/2 år), voksne hanndyr (1 1/2 år og eldre), frie dyr.

For hjort:

Kalv (1/2 år), voksne hunndyr (1 1/2 år og eldre), voksne hanndyr (1 1/2 år og eldre).

Kalv (1/2 år), voksne hanndyr (1 1/2 år og eldre), frie dyr.

For villrein:

Kalv (1/2 år), simle (1 1/2 år og eldre), simle/ungdyr (simle 1 1/2 år og eldre eller bukk 1 1/2 år), frie dyr.

For alle artene gjelder at kalv kan felles i stedet for voksne dyr av begge kjønn.

Kommunene kan ikke pålegge målrettet avskyting av rådyr og bever ved å fordele fellingskvoten på definerte kjønns- og aldersgrupper.

Dersom jaktrettshaverne ikke utarbeider og legger fram bestandsplan, eller villreinområdet ikke er organisert som ett vald, er bestandsforvaltningen regulert av bestemmelsene i § 15 om målrettet avskyting. Bestemmelsen gir bestemte alternative måter å tildele fellingstillatelsene på. Kommunen og villreinnemnda skal velge ett av alternativene for målrettet avskyting, og praktisere dette for alle valdene i kommunen/villreinområdet. Valget av alternativ må gjøres på bakgrunn av lokalmyndighetenes kjennskap til viltbestanden og hvor ansvarsbevisst jaktrettshaverne/jegerne opptrer. Tildeling av bare valgfrie dyr uten at godkjent bestandsplan foreligger, kan ikke praktiseres.

Når det gjelder den prosentvise fordeling av de ulike kategoriene, må det bestemmes ut fra målsettingen med forvaltningen av disse viltartene og den detaljerte kjennskapen til bestandens sammensetning kommunen/villreinnemnda har. Dersom kommunen praktiserer ulik prosentfordeling til vald innen kommunen, skal det begrunnes ut fra ulik bestandssituasjon og/eller ulik målsetting innenfor kommunen.

Kommunen/villreinnemnda bør ut fra hensynet til likeverdig behandling av valdene, sørge for at alle vald - også ettdyrsvald - over tid får en rimelig tildeling av de ulike kategorier på fellingstillatelsen. Dersom det viser seg at det over flere år er et systematisk skjevt forhold mellom kvoten og avskytingen, f. eks ved at kalvekvotene utnyttes for lite, finner direktoratet det rimelig at dette kan rettes opp ved økte kalvekvoter i den videre tildelingen.

På tilsvarende måte som for elg og hjort, er det for villrein en forutsetning at alle kategorier dyr i paragrafens alternativer skal tildeles hvert år. For villrein er det imidlertid ikke nødvendig å tildele både simle og simle/ungdyr. I mange områder er ungbukk (1½ år) og simle så like at det ikke er rimelig å kreve at jegerne skal kunne skille mellom disse. Forvaltningsmessig har det dessuten vist seg at ordningen fungerer tilfredsstillende. Alternativt til dette kan kvoten tildeles på gruppene kalv, simle og valgfrie dyr. Dette bør bare gjøres i områder der simlene skiller seg klart ut fra 1½-års bukker.

Unntak fra regelen om at alle kategorier dyr skal tildeles, kan i gjøres særlige tilfeller hvis det i et område har oppstått en svært skjev kjønns- og aldersfordeling i bestanden (f. eks en svært lav andel hanndyr). Slikt vedtak må begrunnes særskilt.

Fellingstillatelsen fra kommune/villreinnemnda er å betrakte som et eksklusiv rett gitt til jaktrettshaverne med hjemmel i denne forskrift, og felling av andre dyr enn det fellingstillatelsen lyder på, kan medføre straffeansvar.

Jaktrettshaverne har anledning til selv å dele opp gruppen valgfrie dyr eller knytte andre vilkår til bruken av tildelt fellingskvote, eksempelvis i store og små bukker etter gevirutforming eller etter vektklasser. Brudd på slike private vilkår vil ikke medføre administrative eller strafferettslige reaksjoner fra det offentlige side.

§ 16 Kontrollordninger for villreinjakt

For hver villrein som tillates felt, sender villreinnemnda et kontrollkort til valdansvarlig representant. Kortet utformes av direktoratet og skal vise hva slags kategori dyr fellingstillatelsen gjelder for og hvilket vald fellingstillatelsen gjelder på. Kortet skal festes til det felte dyret. Felte dyr eller kjøtt skal være merket med riktig utfylt kontrollkort før transport fra fellingssted starter eller når det etterlates i terrenget over natten.

Seinest 10 dager etter jaktas slutt skal valdansvarlig representant sende alle kort med utfylt fellingsresultat til villreinnemnda.

Kontrollkortet er et viktig hjelpemiddel i forvaltningen da det sikrer en god, sikker rapportering av fellingsresultatet. Kortet skal fylles ut med den type dyr som tillates felt. Se § 15 fjerde ledd: ”Kalv (1/2 år)”, ”simle (1 1/2 år og eldre)”, ”simle/ungdyr (simle 1/2 år og eldre eller bukk 1 1/2 år)” eller ”fritt dyr”. Dersom vilkårene er tilstede og det foreligger godkjent bestandsplan etter § 14, skal alle kortene fylles med ”fritt dyr”.

Når villreinnemnda har fastsatt årets fellingskvote 1. mai, bestiller nemnda det nødvendige antall kontrollkort fra Direktoratet for naturforvaltning. Siste frist for bestilling settes til 10. mai. Direktoratet sender riktig antall kort til villreinnemndene i god tid før kortene skal være sendt til valdansvarlig representant, 15. juni.

Felt villrein skal merkes med kontrollkortet for å vise at det er lovlig felt. Når jakta er slutt skal jeger sende kontrollkortet til jaktrettshaverne v/valdansvarlig representant. Valdansvarlig representant skal samle alle kort utstedt for valdet, både brukte og ubrukte kort, og sende disse til villreinnemnda innen 10 dager. Opplysningene på fellingsrapporterings skjemaet og de mottatte kontrollkortene legges til grunn for innkreving av fellingsavgiften. Dersom kontrollkort ikke leveres inn, gir ikke forskriften hjemmel for å kreve inn fellingsavgift for disse.

Pålegget om innsending av kontrollkort er rettet både mot jegerne og valdansvarlig representant. Manglende innsending er brudd på forskriftens bestemmelser, og det er ingen andre sanksjonsmuligheter enn § 20 viser. Villreinnemnda kan ikke nekte fellingstillatelse påfølgende år selv om kort ikke er innlevert. Unnlattelse av innlevering av kontrollkort kan føre til straff, jf viltloven § 56, og politiet bør derfor informeres om manglende rapportering.

§ 17 Rapportplikt

For bever, elg, hjort, rådyr og villrein skal valdansvarlig representant rapportere årlig fellingsresultat på fastsatt skjema til kommunen eller villreinnemnda innen 10 dager etter jaktas utløp. Kommunen og villreinnemnda skal innen 30 dager etter siste jakt dag rapportere dette for statistisk bruk.

Direktoratet, fylkesmannen, kommunen og villreinnemnda kan hver for seg eller i fellesskap pålegge jegerne og/eller jaktrettslaverne å rapportere opplysninger om viltbestanden i sitt jaktfelt og å samle inn kjever, kjønnsorganer og lignende til analyse og bruk i forvaltningen.

Den årlige rapporteringen av fellingsresultatet er viktig for å kunne gjennomføre en god viltforvaltning. Det er viktig at de felte individers alder og kjønn blir riktig registrert for å kunne forutsi bestandens videre utvikling i området. Rapportene skal inneholde de felte dyrs virkelige alder. Direktoratet har utarbeidet rapporterings-skjema som skal fylles ut for hvert vald. Aldersbestemmelsen skal ikke gjøres ved hjelp av vekt, men ved hjelp av tannskifte-analyse. Kun halvannet års dyr av hjortevilt skal rapporteres som halvannet år! ”Vektklasse”-begrepet er ikke med i offentlige forskrifter, og skal heller ikke benyttes i rapportene. Valdansvarlig representant skal påse at rapportene er riktige og sende skjemaet til kommunen/villreinnemnda innen 10 dager.

Pålegget om rapportering av fellingsresultat er rettet mot valdansvarlig representant. Manglende innsending er overtredelse av bestemmelsen. Kommunen eller villreinnemnda bør sende skriftlig purrebrev til vald som ikke rapporterer, og hvis rapportering unnlates gjentatte ganger, skal dette rapporteres til politimyndighet. Det er ingen andre lovlige reaksjonsmuligheter fra myndighetenes side enn straff. Forvaltningsmyndighetene kan ikke nekte fellingstillatelse påfølgende år selv om kort ikke er innlevert. Kommunen kan derimot avslå søknad eller trekke tillatelse tilbake fra vald som ønsker kvotefri jakt på rådyr og/eller bever, dersom rapportering av forrige års fellingsresultat ikke kom inn til pålagt tidspunkt. Men disse vald har likevel rett til å få fellingstillatelse på ordinær måte.

Kommunen/villreinnemnda skal oppsummere hele fellingsresultatet for sin kommune/villreinområde og sende dette videre til Statistisk sentralbyrå (SSB) eller andre som direktoratet bestemmer. Rapporten til SSB skal vise antall fellingstillatelser som

kommunen forvalter og antall felte dyr. Fellingstillatelsene skal fordeles på kategoriene i § 15, eventuelt frie dyr (v/bestandsplan) og fellingsresultatet skal oppgis i antall felte dyr fordelt på kjønn og alder.

For å gjennomføre en mer presis forvaltning av hjorteviltet, er det behov for å vite mer om bestandens størrelse og sammensetning enn det fellingsresultatet viser. Innsamling og systematisering av jegernes observasjoner under jakta gjennom SETT ELG /SETT HJORT skjema vil bli et verdifullt bidrag til kunnskapen om de lokale viltbestander. Lokale myndigheter og jaktrettshaverne vil kunne få meget stor nytte av dette, og direktoratet vil sørge for at slike data kan bli tatt vare på og behandlet på hensiktsmessig måte. Kommunene og jaktrettshavere vil få tilgang til et sentralt register for slike data, både for innlegging av egne data og for lesing og beregning av indekser som viser bestandens sammensetning under jakta. Skjema for registrering av slaktevekter, som en viktig parameter for individenes vekst, blir også utarbeidet for bruk i arbeidet med å øke kunnskapen om hjorteviltbestandene.

Forskriften § 17 gir myndighetene hjemmel til å pålegge både jegerne og jaktrettshaverne å rapportere slike og andre opplysninger, samt å samle inn annet materiale som kan brukes i forvaltningen og forskningen. Fram til nå har innsamling av slike opplysninger foregått på en effektive måte uten at myndighetene har gitt pålegg om det. Forhåpentligvis vil det også kunne skje i framtida, men dersom kommunen ønsker slike data og det viser seg vanskelig å få opplysningene inn på frivillig måte, kan myndighetene gjøre vedtak om pålagt utfylling og innsamling av "Sett elg"-skjema mm.

Kap. 5 Klageadgang, straff, overgangsbestemmelser og ikrafttreden

§ 18 Klageadgang

Enkeltvedtak fattet med hjemmel i denne forskrift kan påklages i samsvar med reglene i forvaltningsloven. Klageinstans for vedtak fattet av kommunen er fylkesmannen og klageinstans for vedtak fattet av villreinnemnda er direktoratet.

Klageadgangen på enkeltvedtak gjelder alle vedtak som gjelder bestemte enkeltpersoners eller befolkningsgruppers rettigheter eller plikter. Klagefristen er 3 uker fra tidspunktet parten mottar vedtaket. Klagen skal stiles til klageorganet, men sendes det organet som fattet vedtaket det klages på. Forvaltningsorganet som fatter vedtaket, skal behandle klagen først. Dette organ kan omgjøre sitt første vedtak og gi klager rett. Da er saken ferdig. Dersom dette organet ikke omgjør hele eller deler av vedtaket, skal klagen sammen med forvaltningsorganets behandling, sendes til klageorganet, dvs fylkesmannen for kommunens vedtak eller direktoratet for vedtak i villreinnemnda.

Forvaltningsorganet som gjør slike enkeltvedtak, skal alltid gjøre partene kjent med klageadgangen og –fristen.

§ 19 Dispensasjon

Direktoratet for naturforvaltning kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift.

I spesielle tilfeller kan direktoratet for naturforvaltning gi dispensasjon fra bestemmelser i denne forskrift. Ingen andre, verken kommune eller fylkesmann, er gitt denne dispensasjonsadgangen.

§ 20 Straff

Overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes etter straffereglene i viltloven § 56.

Alle overtredelser av viltlovens bestemmelser og forskrifter gitt med hjemmel i viltloven, er underlagt offentlig påtale. Dette vil si at så snart politiet har fått melding om en ulovlig handling, plikter politiet å vurdere om det er grunnlag for å reagere med straff.

En av kommunens/villreinnemndas oppgaver som offentlig forvaltningsorgan er å påse at viltlovens bestemmelser med forskrifter blir overholdt. Dette gjelder også pålegg gitt av kommunen/villreinnemnda i medhold av lov eller forskrifter.

Overtredelse av slike pålegg er straffbare etter viltlovens bestemmelser. Direktoratet

gjør oppmerksom på at uaktsomme overtredelser også er straffbar, jf viltlovens § 56. Kommunens eller villreinnemndas reaksjon på overtredelse av pålegg om målrettet avskyting, skal derfor være underretning til politi eller lensmann. Det er påtalemyndigheten og domstolene og ikke forvaltningsorganet som er rette vedkommende til å vurdere om straffbarhetsbetingelsene foreligger.

Innen hjorteviltforvaltningen er det særlig to former for overtredelser som lokale forvaltningsorganer aktivt bør gjøre noe for å motvirke. Dette gjelder uforsvarlig jaktutøvelse (sikkerhet og dyrevern) og felling av dyr ut over lovlige kvoter. Det sist nevnte forhold kan ofte ha form av regulær krypskyting i organiserte former med vinningsmotiv. I slike saker bør kommunene ta kontakt med fylkesmannen og politimyndighet eller Statens naturoppsyn for å få til et målrettet samarbeid.

I mer ordinære saker som går på feilskytinger, - felling av andre typer dyr enn fellingstillatelsen lyder på (jfr § 15), vil direktoratet anbefale at forvaltningsorganet avgir en uttalelse til politiet når de sender sakene over for strafferettslig vurdering. Vi tenker her på forhold som kan avklare om det dreier seg om såkalte hendelige uhell. Forvaltningsorganet bør i så fall gi sitt syn til kjenne overfor politiet. Et eksempel kan være felling av et lite 1½ års dyr når fellingstillatelsen gjaldt kalv.

Felling av annet dyr enn det viltmyndighetenes tillatelse tilsier, dvs annet kjønn/ alder eller flere dyr, anses slikt dyr som ulovlig felt vilt. Dyret (dyrene) eller verdien av disse tilfaller kommunen. Dette er uavhengig av utvist straffeskyld, med andre ord skal inndragning skje uavhengig av politiets behandling av forholdet, også om det dreier seg om såkalte hendelige uhell. Ulovlig felt vilt skal ikke tilfalle det jaktlag eller den person som har vært med på fellingen.

Er derimot fellingen foretatt av andre enn den jaktberettigede, kan dyret overtas av den jaktberettigede mot fradrag i hans kvote. Han har imidlertid ikke krav på dette, og heller ikke noen annen har krav på å få overta ulovlig felt vilt. Dette er en sak som avgjøres av kommunen i hvert enkelt tilfelle. Dyr ulovlig felt av den jaktberettigede skal belastes kvoten for vedkommende vald, og dyret eller verdien av dette, inndras til inntekt for kommunen. Dersom det ulovlig felte dyret allerede er partert og eventuelt fordelt, kan kommunen ved brev til valdansvarlig representant, kreve inn verdien av dyret.

Det er grunn til å minne om at hele dyret i prinsippet er kommunens eiendom. Det betyr at geviret også kan inndras og disponeres av kommunen.

Forføyninger etter viltlovens § 48 er ikke å anse som straff. Kommunens reaksjoner i så måte, er resultat av et enkeltvedtak og kan påklages etter vanlige regler.

Fylkesmannen er klageinstans.

§ 21 Overgangsbestemmelser

Elgregionnemnder som er opprettet av Direktoratet for naturforvaltning med hjemmel i forskrift 1. august 1989 nr 788 om forvaltning av hjortevilt § 4, skal fungere ut inneværende kommunevalgperiode dvs. til og med 31. desember 2003.

I Forskrift 1. august 1989 nr 788 om forvaltning av hjortevilt § 4 hadde direktoratet hjemmel til å opprette særskilte offentlige samarbeidsorgan med myndighet for forvaltningen av en eller flere hjorteviltarter i en region. Direktoratet har opprettet noen få elgnemnder med myndighet innen elgforvaltning. Disse elgnemndene skal fungere i samsvar med bestemmelsene i forskriften de er opprettet ved. De aktuelle kommuner har fra 2.april 2002 myndigheten til å fastsette minsteareal etter denne forskrift § 5.

§ 22 Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 2. april 2002. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 1. september 1997 nr 999 om forvaltning av bever og forskrift 1. august 1989 nr 788 om forvaltning av hjortevilt.

Andre aktuelle utfordringer i forvaltningen av hjortevilt og bever

Hjortevilt og bever som gjør skade

I følge viltlovens § 13 kan kommunen gi tillatelse til felling av hjortevilt som gjør skade av betydning på fast eiendom, avling, frukttrær eller bærbusker, eller vesentlig skade på skog. Kommunen har denne myndigheten også når det gjelder villrein. Villreinnemndene har ingen slik myndighet.

Søknader om skadefelling har ofte bakgrunn i akutte skadesituasjoner og skal behandles som hastesak av kommunen. Tillatelsen til å felle skadevilt kan gis såvel i som utenfor jakttid (inkludert romjuls- og påskefredningstid), og uten hensyn til om det er åpnet adgang til jakt etter vedkommende viltart i kommunen.

Søknaden bør være skriftlig og angi hva det er skade på og i hvilket omfang, hvor skadestedet er og hvilke forebyggende tiltak som er forsøkt for å forhindre/ redusere skadeomfanget. Det bør også opplyses om det har vært skader i tidligere år. Kommunen bør om nødvendig befare skadestedet eller innhente opplysninger som supplerer bildet av skadesituasjonen.

Til grunn for avgjørelsen skal kommunen vurdere skadens omfang og utvikling og hva som er gjort for å avverge skaden. Det bør også vurderes i hvilken utstrekning den skadelidte har utnyttet eventuell jaktrett i de foregående år. Da skadeproblemet kan løses med en effektiv avskyting, kan kommunen også ta i betraktning om skadelidte deltar i et organisert vald godkjent bestandsplan. Kommunen skal selv vurdere hva som med rimelighet bør tåles av skade.

Tillatelsen bør være tidsavgrenset og angi det antall dyr som tillates felt, eventuelt spesifisert på kjønn og alder. Det bør stilles som vilkår at felling av dyr omgående meldes til kommunen.

Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen, men sendes kommunen. Dersom kommunen opprettholder vedtaket helt eller delvis, sendes klagen og begrunnet vedtak uten unødig forsinkelse til fylkesmannen for endelig avgjørelse.

I månedene juni, juli og august er det vanlig at diegivende hunndyr av hjortevilt beiter på innmark mens kalvene enten følger med eller holder seg skjult i skogkanten. At kalven holder seg skjult, er svært vanlig de første ukene etter fødselen, og dette er et typisk adferdstrekk for både elg, hjort og rådyr. Direktoratet vil derfor understreke faren for at et slikt hunndyr kan bli felt uten at en er klar over kalven(e). Av dyrevernhensyn vil direktoratet anbefale at skadedyrets kjønn og alder vurderes nøye før felling tillates. Dersom det i perioden juni - august blir gitt fellingstillatelse på produktivt hunndyr, kan kommunen sette som vilkår for felling at kalv skal felles samtidig. Kalv bør om mulig felles først.

Tillatelsen gir den skadelidte adgang til å felle ett eller flere skadegjørende individer. Enhver skadefellingstillatelse skal være mest mulig individrettet. Ut fra kjennskap til hvilke dyr som forårsaker skaden, bør kommunen derfor avgrense tillatelsen til dyr av rett kjønn og alder. Slik spesifisering skal imidlertid ikke gjøre det vanskelig å felle det/de dyr som gjør skade.

Tillatelsen gjelder for det området hvor skaden er. Dette vil normalt si i den åker, den frukthagen eventuelt i det plantefelt hvor skaden oppstår. Uten at det reduserer sikkerheten for å felle riktig individ, kan kommunen godta at felling skjer i umiddelbar nærhet av skadeområdet.

Skadefellingstillatelsen skal gi adgang til å felle dyr. Ifølge viltloven kan kommunen bestemme at det felte dyr tilfaller den jaktberettigede mot tilsvarende fra- drag i hans fellingskvote. Ellers tilfaller det felte dyr eller verdien av dette kommunen. Vederlagsfritt skal derfor den som feller straks gjøre opp dyret ved å ta ut innvoller og åpne skroten for rask avkjøling.

All felling, jakt og avliving av vilt skal skje på en slik måte at viltet ikke utsettes for unødige lidelser og slik at det ikke oppstår fare for mennesker eller husdyr eller skade på eiendom. Det gjelder også for felling av skadegjørende vilt. Det bør inngås forhåndsavtale om tilgang til kvalifisert ettersøkshund før felling iverksettes. Et unntak fra Forskrift 22. mars 2002 om utøvelse av jakt og fangst, kan gjøres der skadefelling er nødvendig før årets skyteprøve for storviltjegere er avlagt. Gyldig skyteprøve fra året før skal da kreves.

Det presiseres at det ikke er tillatt å nytte kunstig lys og at det ikke skal skytes fra motorkjøretøy når skadegjørende vilt skal felles. Selv om dette kan være ønskelig ut fra behovet for å fjerne skadeviltet så raskt som mulig, er det nødvendig å praktisere de samme regler som gjelder for ordinær jakt. I særlig vanskelige tilfeller der det er snakk om betydelige økonomiske verdier, kan viltneimnda gjøre unntak fra hovedregelen om bruk av kunstig lys og motorkjøretøy.

Kommunenes og villreinnemndenes myndighet til justering av jakttid for elg, hjort, bever og villrein

I Forskrift 11. februar 2002 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun, § 3 er kommunene gitt myndighet til å fastsette egen forskrift om jakttid for elg, hjort og bever innenfor bestemte rammer.

Utvidelse av jakttiden for elg og hjort med inntil 14 sammenhengende dager kan bare gjøres når særlige bestandsmessige grunner foreligger. Det er først og fremst et virkemiddel som skal brukes for å kunne beskatte trekkende elg-/hjortebestander på en effektiv måte. Andre særlig bestandsmessige grunner som kvalifiserer til utvidelse av jakttid, kan være at jegerne ikke har maktet å ta ut økte fellingskvoter og at det skyldes for liten tid til disposisjon. Denne bestemmelsen skal ikke benyttes for å kompensere for dårlig vær eller for innskrenking av jakttiden pga brukerkonflikter og lignende. Kommunens myndighet til å innskrenke jakttiden, kan bare benyttes når det oppstår konflikter mellom ulike naturbrukere og når en innskrenking av jakttiden kan fjerne eller redusere konflikten.

Villreinnemndene kan fastsette forskrift om utvidelse av jakttida for villrein i villreinområdet med inntil 14 dager i løpet av oktober. Utvidelse av jakttida kan bare gjøres når bestandssituasjonen krever det. Det vil si når det er helt nødvendig av hensyn til beiteressursene å redusere bestanden, og fellingsresultatet i ordinær jakttid ikke er tilstrekkelig. Villreinnemnda må sørge for at prosedyrene i forvaltningsloven for fastsetting av forskrift følges. Berørte interesser må derfor forhåndsvarsles om saken. Dette kan gjøres med informasjonsmøte, brev eller kunngjøring på annen hensiktsmessig måte. Nemnda må påse at saken er så godt opplyst som mulig før forskrift fastsettes. Offentlige organer (bl.a. fylkesmannen), berørte parter og organisasjoner må gis anledning til å uttale seg i saken

Vedlegg 1:

Fastsetting av forskrift om adgang til jakt og minsteareal for jakt etter hjortevilt og bever i en kommune

Før forskriften fastsettes, må kommunen i gjøre forslaget godt kjent for berørte parter og organisasjoner. Dette kan gjøres ved annonser i lokalaviser, brev og/eller åpne møter hvor bestandsutvikling, jaktåpning og minstearealet drøftes. Det forutsettes at landbruks-, grunneier-, naturvern- og jegerorganisasjoner gis anledning til å uttale seg. Eventuelle reaksjoner på kommunens forslag om jaktåpning og minsteareal skal vurderes før fastsetting.

Mal:

Forskrift om adgang til jakt etter (elg, hjort, rådyr og bever) i K kommune i F fylke.

K kommune har med hjemmel i lov 29.5.1981 nr 38 om viltet § 16 og Forskrift 22. mars 2002 nr ... om forvaltning av hjortevilt og bever §§ 4 og 5 den dd.måned.åååå fastsatt følgende forskrift:

I

Det er adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever i K kommune.

II

Minstearealet for godkjenning av vald og fellingstillatelse og fordelingsgrunnlag for fellingskvote på bever er som angitt i tabellen:

Hele/ Deler av kommunen	Elg: Minsteareal i daa	Hjort: Minsteareal i daa	Rådyr: Minsteareal i daa	Bever Fordelings grunnlag
<u>Eksempel:</u> Nord for Innsjøelva og vest for Elva, Snøskogen og hele Jadalen	xxxxx	yyyyy	zzzzz	Minstevannlengde/ Minsteareal (Ett av alternativene)
Resten av kommunen	vvvvv	wwwww	sssss	

III

Denne forskrift trer i kraft straks og samtidig oppheves fastsatt minsteareal for K kommune i forskrift dd måned åååå om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever i "kk, nn, pp"...kommuner i "F" fylke.

Vedlegg 2.

Årskalender for lokal forvaltning av hjortevilt og bever

Gjøremål merket *: Skal gjøres hvert år.

Dato	Hva	Hvem
1. april	Melding til kommunen eller villreinnemnda om eventuelle endringer i valdet (§ 10).	Valdansvarlig representant
1. april	Forslag om endring av minsteareal fremmes overfor kommunen (§ 5).	Hvem som helst
1. mai	Forskrift om minsteareal fastsettes (§ 5).	Kommunen
1. mai	*Vedtak om fellingskvote for villrein (§ 5).	Villreinnemnda
1. mai	*Vedtak om fellingskvote for bever (§ 5).	Kommunen
15. mai	Søknad om godkjenning av vald sendes til kommunen eller villreinnemnda (§ 9).	Valdansvarlig representant
15. juni	Godkjenning av vald for jakt etter elg, hjort, rådyr eller bever (§ 11).	Kommunen
15. juni	Godkjenning av vald for jakt etter villrein (§ 11).	Villreinnemnda
15. juni	*Fellingstillatelsene er sendt til valdansvarlig representant (§ 13).	Kommunen og villreinnemnda
10 dager etter siste jakttdag	*Rapportere årets fellingsresultat av elg, hjort, villrein, rådyr og bever (§ 17).	Valdansvarlig representant
30 dager etter siste jakttdag	*Rapportere årets fellingsresultater for kommunen/villreinområdet (§ 17).	Kommunen Villreinnemnda

Direktoratet for
naturforvaltning

7485 Trondheim Telefon: 73 58 05 00 Telefaks: 73 58 05 01 www.dirnat.no